

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา

Activities about “Tech less Learn more on
Thai dance” to enhance the quality of
learning for high school students.

ดร.ทิพนงค์ กุลเกต

* อาจารย์ภาควิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

Dr.Thip-anong Gulgate

* Professor of General Education Program, Faculty of Art Education,
Suphanburi college of Dramatic Arts ,Bunditpatanasilpa Institute

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 4 กันยายน 2561

* แจกแก้ไข 11 กันยายน 2561

* ตอบรับบทความ 13 กันยายน 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) พัฒนากิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 3) ทดลองใช้กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 4) ประเมินผลกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ด้านนาฏศิลป์ไทย แบบประเมินผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ เป้าหมาย แนวการจัดกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ โครงสร้างการจัดกิจกรรม สื่อ/แหล่งเรียนรู้ประกอบกิจกรรม การวัดและประเมินผล และคำชี้แจงในหน่วยการเรียนรู้

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

2.1 ด้านความรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.60 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 0.78

2.2 ด้านความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย ในภาพรวม
อยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 82.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่ากับ 0.17

2.3 ด้านความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44

3. ประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”
เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตาม
กรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ
มากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47

คำสำคัญ: กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
กิจกรรมด้านนาฏศิลป์ไทย

Abstract

The purposes of this research were to 1) study lesson/learn the activities 2) develop the activities 3) Implemented the activities and 4) Evaluat the activities about “Teach less Learn more on Thai dance” to enhance the quality of learning for high school students. The methodology of this research was Research & Development. The research tools were test, rubric scoring and questionnaires with the students on semester 1 academic year 2018. The percentage average standard deviation and content analysis statistical were used in this research.

The research findings were:

1. The component of activities about “Teach less Learn more on Thai dance” to enhance the quality of learning for high school students consisted of explanatory, goal, step, objective, unit of learning, resources, assessment and direction

2. The achievement on activities about “Teach less Learn more on Thai dance” to enhance the quality of learning for high school students

- 2.1 The students had an post-test average score of 17.60. The standard deviation was 0.78.

- 2.2 The performance results on activities overall was in high level (average was 82.50 and S.D. was 0.17). In addition, Creative in Dance formation was in the highest level.

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

2.3 The satisfaction in overall was excellent (average was 4.81 and S.D. was 0.44).

3. evaluation was found to be effective at all levels. The mean was 4.29. The standard deviation was 0.47.

Keyword: activities about “Tech less Learn more”
activities on Thai dance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มดำเนินการวางแผนทางการบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Moderate Class More Knowledge) เพื่อลดระยะเวลาเรียนในห้องเรียนน้อยลง เรียนนอกห้องเรียนมากขึ้น โดยไม่กระทบเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ และครูปรับการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมโดยเพิ่มเวลารู้และโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรม 4H ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) 2) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) 3) กิจกรรมพัฒนาทักษะปฏิบัติ (Hands) และ 4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) โดยให้โรงเรียนใช้เวลาอย่างน้อย 1 ชั่วโมงก่อนกลับบ้าน เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ทุกด้านในรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม คือ การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอย่างมีความหมายเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ครอบคลุมวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธี เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) การจัดการเรียนรู้โดยโครงงานเป็น

ฐาน (Project Based Learning) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) การจัดการเรียนรู้จากการสืบค้น (Inquiry Based Learning) และการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creative Based Learning) ควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์

การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) ซึ่งให้ความสำคัญกับกลไกการสร้างโครงสร้างความคิดของนักเรียน ในการสร้างความรู้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget อ้างใน Fosnot, 1996) นอกนั้นจะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการทางสติปัญญา แล้วยังเน้นถึงกระบวนการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนว่าเป็นพลวัต และความสมดุลทางปัญญา (cognitive equilibrium) ว่าเมื่อบุคคลปะทะสัมพันธ์กับประสบการณ์หนึ่งๆ ถ้าข้อมูลหรือประสบการณ์นั้นสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่แล้วจะเกิดกระบวนการซึมซับ (assimilation) เข้ากับโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิมจะเกิดภาวะไม่สมดุลทำให้บุคคลพยายามทำความเข้าใจเพื่อปรับสมดุลทางปัญญาโดยการสร้างโครงสร้างทางปัญญาขึ้นใหม่เกิดเป็นความรู้

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ใหม่ของบุคคลนั้น แม้ผู้เรียนจะแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งเดียวกัน แต่ผู้เรียนแต่ละคนไม่สามารถจำและนำความรู้ของคนอื่นมาเป็นของตนและไวโกสกี (Vygotsky, 1962) ให้ความสำคัญกับการปะทะสัมพันธ์กับบริบท ที่เน้นว่าผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดด้วยตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ จากการปะทะสัมพันธ์ตามธรรมชาติมาก่อนแล้ว แต่ผู้เรียนยังมีศักยภาพที่จะพัฒนาได้อีก หากได้รับการแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์/ความสามารถมากกว่า ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครูเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้น โดยครูค่อยๆ พาให้นักเรียนสร้างโครงสร้างความคิดรวบยอดหรือพัฒนาความสามารถของตนเองทีละน้อยๆ (scaffolding) ประดุจนั่งร้านของช่างก่อสร้างจนนักเรียนบรรลุถึงระดับความสามารถสูงสุดของตน

การต่อยอดให้นักเรียนพัฒนาความรู้ และทักษะในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่นำไปสู่การสร้างผลผลิตสินค้า สิ่งประดิษฐ์ โดยจัดโอกาสให้ใช้เทคโนโลยีในการสืบค้น สร้างความรู้ สร้างสรรค์ผลงาน อย่างเป็นรูปธรรม เป็นการขยายแนวคิด constructivism ไปสู่ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการปะทะสัมพันธ์กับปัญหาและบริบทของสังคม และการสร้างสรรค์ผลผลิต ชิ้นงาน

นำเสนอ ฯลฯ โดยใช้เทคโนโลยี Papert และ Harel (1991) เชื่อว่าผู้เรียนจะคิดและทำอย่างเป็นระบบเมื่อผู้เรียนต้องทำงานใช้สร้างคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการสร้างชิ้นงานนำเสนอ Papert เน้นว่า “การเรียนรู้ที่ดี ไม่ได้มาจากการหาวิธีการที่ดีกว่าสำหรับครูไปใช้สอน แต่มาจากการที่ครูให้โอกาสที่ดีกว่าแก่ผู้เรียนในการสร้างความรู้ และจากแนวคิดที่เชื่อว่ามนุษย์ใฝ่ดี มีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จึงเป็นกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นพลวัต สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ฝึกให้เกิดทักษะการคิด การจัดการ ค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรม ฝึกปฏิบัติจากสภาพจริง มีการผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ ปลุกฝังคุณธรรม ตลอดจนสนับสนุนให้ครูสามารถสร้างความร่วมมือกับชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมต่างๆ จัดโอกาสให้นักเรียนนำความรู้ ทักษะกระบวนการที่ได้จากการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคมได้ตามวัย นักเรียนจึงเข้าใจเรื่องที่เรียนรู้ เข้าใจตนเองและเข้าใจสังคมของตนอย่างถ่องแท้

ครูจึงต้องมีการออกแบบโดยกำหนดเป้าหมายการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนในการพัฒนาสมอง (Head) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ

(Hands) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (Heart) และการพัฒนาสุขภาพ (Health) ครูจึงต้อง ออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้และพัฒนา ตามวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดไว้ โดยครู พิจารณาความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย วิธีการจัดกิจกรรม และการประเมินผลให้ สอดคล้องกัน ซึ่งอาจประเมินความก้าวหน้า ของนักเรียนโดยใช้มิติของความเข้าใจที่ แสดงออก เช่น โดยการอธิบาย ดีความ การ ประยุกต์ใช้ การปรับเปลี่ยนมุมมอง และความ เข้าใจตนเอง (Wiggins & McTighe, 2005) ซึ่งช่วยให้ครูและนักเรียนเห็นความงอกงามของ นักเรียนที่เป็นผลของการจัดกิจกรรมได้หลาย มิติและสะท้อนคุณค่าความแตกต่างระหว่าง บุคคลของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ครูเปลี่ยน บทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือนักเรียน สิ่ง ที่สำคัญ คือ ครูปรับโลกทัศน์ที่มีต่อตนเองและ นักเรียนไปสู่ Growth mindset ซึ่งช่วยให้ เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและความพยายามที่ มีต่อความสามารถของนักเรียน การร่วมกัน ประเมินหลักการทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเรียน รู้ทั้งจากความสำเร็จและนักเรียนมองความล้ม เหลวว่ามีต่อการเรียนรู้และเกิดโอกาสในการ พัฒนาต่อเนื่อง จึงเรียกได้ว่าการเรียนรู้และ การพัฒนาที่แท้จริง

วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง/วิทยาลัยนาฏศิลป์ สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวง วัฒนธรรม จัดการศึกษาวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ทั้งยังมีภารกิจสำคัญในการ อนุรักษ์ พัฒนา เผยแพร่ สร้างสรรค์และ สืบทอดศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติ ไทยให้ดำรงอยู่สืบไป ทั้งนี้ได้มีการพัฒนา หลักสูตรให้มีความทันสมัยและเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการได้แก่ หลักสูตรพื้นฐานวิชาชีพ วิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2551 ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรพื้นฐาน วิชาชีพวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้มาตรฐาน ตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการ เรียนรู้ ส่วนมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มวิชาชีพนั้น แสดงถึงความเป็นวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์อันเป็นอัตลักษณ์ของการ จัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ นอกจากนี้ วิทยาลัยได้จัดเวลาเรียนโดยให้นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นเรียนวิชากลุ่มสาระการ เรียนรู้พื้นฐานในตอนเช้าจำนวน 15 ชั่วโมง/ สัปดาห์ และเรียนวิชาปฏิบัติเอกและปฏิบัติโท 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยได้จัดแบ่งนักเรียนตาม

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

กลุ่มความสนใจตั้งแต่เริ่มแรก ได้แก่ กลุ่มวิชา เอกโขมพระ กลุ่มวิชาเอกโขมย์กษ กลุ่มวิชา เอกโขมลิง กลุ่มวิชาเอกละครพระ กลุ่มวิชา เอกละครนาง กลุ่มวิชาเอกเครื่องสาย กลุ่มวิชา เอกปี่พาทย์ กลุ่มวิชาเอกคีตศิลป์ไทย กลุ่มวิชา เอกดนตรีสากล และกลุ่มวิชาเอกคีตศิลป์สากล เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะจนปฏิบัติได้อย่างชำนาญ รวมทั้งสามารถต่อยอดเพื่อสร้างรายได้จากงาน อาชีพดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการเรียน การสอนนี้มาตั้งแต่ พุทธศักราช 2477 เป็น เวลานานกว่า 82 ปี การจัดการเรียนการสอน ดังกล่าวมีความเป็นวิชาชีพ เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นเรื่อง “ลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในปัจจุบัน สร้างความ สนใจให้กับหลายโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ ที่กำลัง เริ่มต้นจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สามารถเป็นต้นแบบ และเป็นแบบอย่างที่ดีใน การจัดการเรียนการสอนดังกล่าว

ผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอน ของวิทยาลัยนาฏศิลป์มีความสอดคล้องกับรูป แบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา รู้” เป็นนโยบายมุ่งเน้นเพื่อยกระดับคุณภาพ ผู้เรียนของ นายกรัฐมนตรี ฯพณฯ ประยุทธ์ จันทร์โอชา และได้ส่งต่อแนวปฏิบัติให้ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กไทย

มีทักษะการคิด ทักษะวิชาชีพ และสามารถ สร้างรายได้ เห็นว่าควรมีการถอดบทเรียนสร้าง องค์ความรู้ (body of knowledge) โดยนำ เสนอเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นต้น แบบให้กับโรงเรียนต่างๆ ได้ศึกษาและนำไป ปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อ ยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา
2. เพื่อพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพ ผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยก ระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา
4. เพื่อประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยก ระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา

คำถามในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

2. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีประสิทธิภาพในระดับใด

3. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีประสิทธิผลอยู่ในระดับใด

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1.1 คณะผู้บริหาร วิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 15 คน

1.2 ตัวแทนคณะครู จำนวน 45 คน

1.3 ชั้นเรียนต้นแบบ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” จำนวน 20 ห้องเรียน

1.4 นักเรียน จำนวน 75 คน

1.5 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 19 ท่าน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิธีการ/ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับวิชาในกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ จำนวน 12 ชั่วโมง/สัปดาห์ และกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับวิชาในกลุ่มปฏิบัติ เอกและปฏิบัติโท 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดขั้นสูงของผู้เรียน ที่เกิดจากการเรียนผ่านกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ได้แก่ ทักษะที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ทักษะที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) ทักษะที่เกิดจากกิจกรรมปฏิบัติ (Hands) และทักษะที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยนี้ใช้เวลาดำเนินการ 1 ปี (ในปีงบประมาณ 2561) เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน 2560 จนถึงเดือนตุลาคม 2561

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรม หมายถึง วิธีการ/ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การจัดกิจกรรม และ 4) การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของนักเรียนไปพร้อมๆ กัน ทั้งด้านเนื้อหาสาระ และวิธีการตอบสนองแบบการเรียนรู้

2. กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ในตอนเช้าจำนวน 15

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ชั่วโมง/สัปดาห์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สำหรับวิชาในกลุ่มปฏิบัติเอกและปฏิบัติโท
20 ชั่วโมง/สัปดาห์

3. ประสิทธิผลของรูปแบบการจัด
กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ผลสำเร็จที่
เกิดจากการนำรูปแบบการจัดกระบวนการ
เรียนรู้ไปใช้ดำเนินการกับนักเรียน คือ 1)
ความสามารถด้านการคิดขั้นสูง ได้แก่ คิด
วิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดวิจารณ์ญาณ และ
คิดสร้างสรรค์ 2) กระบวนการเรียนรู้ 3) การ
เรียนรู้อย่างมีความสุข และ 4) การเป็นบุคคล
แห่งการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กิจกรรม “ลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับ
คุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี
การ (Mixed Method Research) ระหว่าง
การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
กับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative
Research) โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4
ขั้นตอนหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ถอดบทเรียนรูปแบบการ
จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน
นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีราย
ละเอียดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1.1 จุดประสงค์ เพื่อศึกษากิจกรรม
“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”
ที่เป็นต้นแบบในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน
และพัฒนาทักษะการคิด (4Hs) สำหรับนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

1.2 วิธีดำเนินการ

1.2.1 สัมภาษณ์คณะผู้บริหาร วิทยาลัย
นาฏศิลป์ 15 แห่ง

1.2.2 จัดระดมสมองตัวแทนคณะครู

1.2.3 สังเกตการณ์ชั้นเรียน

1.2.4 สัมภาษณ์นักเรียน

1.3 เครื่องมือที่ใช้

1.3.1 ประเด็นสัมภาษณ์คณะผู้บริหาร

1.3.2 ประเด็นระดมสมองคณะครู

1.3.3 แบบสังเกตการณ์ชั้นเรียน

1.3.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียน

1.4 แหล่งข้อมูล

1.4.1 สัมภาษณ์คณะผู้บริหาร วิทยาลัย
นาฏศิลป์ จำนวน 15 คน

1.4.2 ตัวแทนคณะครู จำนวน 45 คน

1.4.3 ชั้นเรียนต้นแบบ “ลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์”

1.4.4 นักเรียน จำนวน 75 คน

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัยดังนี้

2.1 จุดประสงค์ เพื่อนำเสนอกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.2 วิธีดำเนินการ

2.2.1 ร่างกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.2.2 ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.3 เครื่องมือที่ใช้

2.3.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.3.2 แบบประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.4 แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 19 ท่าน

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัยดังนี้

3.1 จุดประสงค์ เพื่อทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.2 วิธีดำเนินการ

ทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.3 เครื่องมือที่ใช้

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

แบบประเมินกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

3.4 แหล่งข้อมูล

3.4.1 สัมภาษณ์คณะผู้บริหาร วิทยาลัย
นาฏศิลป์ จำนวน 15 คน

3.4.2 ตัวแทนคณะครู จำนวน 45 คน

3.4.3 ชั้นเรียนต้นแบบ “ลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์”

3.4.4 นักเรียน จำนวน 75 คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและขยายผล
การใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียด
ขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

4.1 จุดประสงค์ เพื่อประเมินผลและ
ขยายผลการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่ม
เวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพ
ผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

4.2 วิธีดำเนินการ นำรูปแบบการจัด
กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน
นาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์” เพื่อยกระดับ
คุณภาพผู้เรียนและพัฒนาทักษะการคิด
(4Hs) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ไปใช้
กับโรงเรียนในสังกัดอื่น

4.3 เครื่องมือที่ใช้

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน
นาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์” เพื่อยกระดับ
คุณภาพผู้เรียน สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา

4.4 แหล่งข้อมูล

4.4.1 ครูนาฏศิลป์โรงเรียนมัธยมสังกัด
สพฐ. จำนวน 2 โรงเรียน

4.4.2 ครูนาฏศิลป์โรงเรียนมัธยมสังกัด
อปท. จำนวน 2 โรงเรียน

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์
ข้อมูลจากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
สำหรับการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่ม
เวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพ
ผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และ
ได้นำข้อมูลให้ที่ปรึกษาโครงการวิจัยตรวจสอบ
เบื้องต้น เพื่อขอคำแนะนำและข้อเสนอแนะใน
การพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา
รู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งกิจกรรม
“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”
มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ เป้าหมาย แนว

การจัดกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้โครงสร้างการจัดกิจกรรม สื่อ/แหล่งเรียนรู้ประกอบกิจกรรม การวัดและประเมินผล และคำชี้แจงในหน่วยการเรียนรู้

2. ผลการประเมินผลการเรียนรู้ เรื่องนาฏศิลป์ไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่อยู่ในส่วนของภาคทฤษฎี เรื่องนาฏศิลป์ไทย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน จำนวน 1 ชุด แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ แสดงผลการวิเคราะห์ทำแบบทดสอบของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ทำแบบทดสอบของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	S.D.	อันดับ
นักเรียนสามารถบอกความหมายของนาฏศิลป์ได้	17.00	0.00	4
นักเรียนสามารถบอกความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยได้	17.50	1.05	3
นักเรียนสามารถบอกความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์สร้างสรรค์ได้	18.67	0.58	1
นักเรียนสามารถจำแนกการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้	16.75	0.50	5
นักเรียนสามารถบอกความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านได้	17.67	1.75	2
รวม	17.60	0.78	

ผู้วิจัยได้นำมาทดสอบค่าทีแบบ One – Sample t-test เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 สรุปผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องนาฏศิลป์ไทย หลังการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ผลการเรียนรู้	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	t-test	Sig
หลังเรียน	20	20	17.60	0.78	88	61.82	0.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่องนาฏศิลป์ไทย หลังการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สัมพันธ์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 มีค่าร้อยละ 88 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

3. การประเมินความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย หลังการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เป็นการประเมินจากการปฏิบัติ โดยนักเรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ท่ารำ การแปรแถว และการแต่งกายขึ้นมาใหม่ ซึ่งปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยหลังการจัดกิจกรรม

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ	ที่
การสร้างสรรค์ท่ารำ	60%	52.50	0.51	87.50	ดีมาก	1
การสร้างสรรค์รูปแบบแถว	20%	15.00	0.00	75.00	ดี	2
การสร้างสรรค์การออกแบบเครื่องแต่งกาย	20%	15.00	0.00	75.00	ดี	2
รวม	100	82.50	0.17		ดีมาก	

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยหลังการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($X=82.50$, $S.D.=0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถที่มีคะแนนสูงสุด คือ การสร้างสรรค์ท่ารำ อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก รองลงมา คือ การสร้างสรรค์รูปแบบแถวและการสร้างสรรค์การออกแบบเครื่องแต่งกาย อยู่ในระดับคุณภาพดี

3. ประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา มีประเด็นที่นำมาเพื่ออภิปราย ดังนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่านักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการให้พัฒนา กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” มีความคาดหวังให้นักเรียนมีความรู้เรื่องนาฏศิลป์ไทย การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาที่หลากหลายเกิดความรู้ ความชำนาญ ด้านวิชาการและวิชาชีพ ค้นพบความสนใจและความถนัดของตนเอง นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้พัฒนาตนเองและประกอบอาชีพสุจริต มองเห็นช่องทางในการสร้างงานอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ค้นพบพัฒนาศักยภาพ พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม และมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนความเป็นระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3-4) สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นสำหรับ

สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาในการเป็นเยาวชนของชาติสู่โลกศตวรรษที่ 21 และมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพ รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะทางด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 7) และ เคน เคย์ (Ken Kay, 2011: 34-35) ที่กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการคิดและทักษะในการคิดมีความสำคัญยิ่ง เพราะความสามารถและทักษะในการคิดมีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะในยุคข้อมูลข่าวสารความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ดังมีนักการศึกษากล่าวถึงแนวคิดสำคัญอย่างหนึ่งในยุคศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ได้แก่ 1) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) การคิดเชิงวิพากษ์

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

และการแก้ปัญหา และ3) การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน ทักษะชีวิตและการทำงาน (Social and Cross-Cultural Skills) ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว 2) ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง 3) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 4) การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ และ5) ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Ken Kay, 2011:34-35) ซึ่งทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) และทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding) เป็นทักษะที่สำคัญในยุคศตวรรษที่ 21

2. จากผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” พบว่ากิจกรรมที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.60, S.D.= 0.54) โดยกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) แนวการจัดกิจกรรม 4) รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) คำอธิบายรายวิชา 6) จุดประสงค์การเรียนรู้ 7) โครงสร้าง การจัดกิจกรรม 8) สื่อ 9) การวัดและประเมินผล 10) หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 9 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 มาเรียนนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เกริ่นนำรำไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 รำวงมาตรฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เพลงปลุกใจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การแสดงพื้นบ้าน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การแสดงละครไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 โขน หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รำ ระเบียบรำ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 9 ลีลาสร้างสรรค์ แต่ละหน่วยจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ และเน้นที่การปฏิบัติ 6 ขั้นตอนได้แก่ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชื่นศึกษา/วิเคราะห์ 3) ชื่นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง 4) ชื่นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ 5) ชื่นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้ 6) ชื่นการประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างสรรค์ทำรำ รูปแบบแถว และการแต่งกาย โดยใช้เพลงที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามกระบวนการ ดังนี้ 1) นำผลการศึกษาค้นคว้าพื้นฐาน คือ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การสอบถามความต้องการของนักเรียน และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เรื่องนาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย 2) วิเคราะห์เนื้อหาสาระของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่ต้องการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบท 3) แนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์ โดยเชิญผู้รู้ในท้องถิ่น

ถิ่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ ร่วมฝึกสอน ให้คำแนะนำ จนนักเรียนเกิดองค์ความรู้ที่ชัดเจนจนสามารถปฏิบัติได้จริง มีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ และ เนื้อหาสาระ โดยอาศัยการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง จะเห็นได้ว่ากิจกรรม “ลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เป็นกิจกรรมที่ สอดคล้องกับสภาพชุมชน และความต้องการ ของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551: 20-21) ที่กล่าวถึงกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้ พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและ ปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมี ความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเอง ตาม ความสามารถและความสนใจอย่างแท้จริง การ พัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของ ความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย สติ ปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็น แนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้าง เยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์ รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ปลุกฝังและ สร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

กาญจนา คุณารักษ์ (2540: 342) และกาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2538: 491) กล่าวสอดคล้องกัน ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมประสพ การณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้ การเรียนการสอนตามหลักสูตรมีความสมบูรณ์ นอกจากนี้สุนันท์ ศิริวรรณ (2544: 23) และ กรรณิกา ภูระหงษ์ (2547: 24) ได้กล่าวถึง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกันว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจ ความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สนองความ ต้องการทางจิตวิทยาให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง นักเรียน มีความสามารถในการแก้ปัญหาและได้เรียนรู้ ได้กว้างขวางขึ้น และเป็นแนวทางในการปรับ ปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นและพัฒนาคุณภาพของนักเรียน สำหรับหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 9 หน่วย ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม สาระสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจัดการ เรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ 6 ขั้นตอน คือ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชั้น ศึกษา/วิเคราะห์ 3) ชั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง 4) ชั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ 5) ชั้นปรับปรุง การเรียนรู้/นำไปใช้ 6) ชั้นการประเมินผล สื่อ

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

การเรียนรู้ ภาระงาน/ชิ้นงาน การวัดและ
ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับศุภชัย ไพศาลวัน
(2548: 142) สุภัทรา จำปาเงิน (2548: 139)
อันธิกา วงษ์จำปา (2549: 143) และสาธิตา
สำเภาทอง (2553: 168) ที่ได้พัฒนากิจกรรม
ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยใช้แผนการจัด
กิจกรรมที่ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม สาร
สำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา แนวการ
จัดกิจกรรม สื่อการจัดกิจกรรม ระยะเวลา
การวัดและประเมินผล

3. ผลการทดลองจัดกิจกรรม ลดเวลา
เรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์ พบว่า นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการ
ศึกษา 2560 นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนาฏศิลป์
สร้างสรรค์ไทย เกี่ยวกับ 1) ความสัมพันธ์
ระหว่างไทยกับพม่า 2) ความรู้เกี่ยวกับนาฏ
ศิลป์ไทย และนาฏศิลป์สร้างสรรค์ 3) นาฏ
ศิลป์เบื้องต้นของนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์
พม่า 4) การปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย
และ 5) คุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์
ไทย โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี
การสอนแบบประสบการณ์และเน้นที่การ
ปฏิบัติประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชื่อนำ
เข้าสู่บทเรียน 2) ชั้นศึกษา/วิเคราะห์ 3) ชั้น
ปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง 4) ชั้นสรุป/เสนอผล
การเรียนรู้ 5) ชั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้
6) ชั้นการประเมินผล โดยผลการประเมิน

ความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์
ไทย อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความน่าสนใจ เป็นเรื่อง
ที่แปลกใหม่ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
และท้องถิ่น เนื้อหาสาระที่นำมาจัดกิจกรรม
การเรียนรู้เกิดจากความต้องการของนักเรียน
และเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียน โดยเริ่มจากง่ายไปหายาก มีครูและ
ผู้รู้ในท้องถิ่นคอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ
ในการฝึกปฏิบัติจนทำให้นักเรียนเกิดความ
กระตือรือร้น ขั้นตอนการสอนส่งเสริมให้
นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเข้าร่วม
กิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ตั้งใจปฏิบัติ
กิจกรรม มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ เพียร
พยายาม และมีความสามัคคีในการทำงาน
ร่วมกันเป็นทีม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์การ
ออกแบบท่าจำ การสร้างสรรค์การออกแบบ
เครื่องแต่งกาย และการสร้างสรรค์การ
ออกแบบรูปแบบแบบแถว และสามารถนำ
ประสบการณ์เดิม รวมกับประสบการณ์ใหม่
สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมา จนเกิดเป็น
นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ไทย-พม่าสัมพันธ์ ซึ่ง
สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ (2545: 1) ได้กล่าวถึงการ
จัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์เป็นหน้าที่โดยทั่วไป
ของการศึกษาการส่งเสริมจัดการศึกษาเชิง

สร้างสรรค์และเชิงวัฒนธรรมให้ได้ผลนั้นต้องใช้ ยุทธศาสตร์ที่เป็นระบบนั้นคือยุทธศาสตร์ที่ สร้างความสมดุลระหว่างหลักสูตรของโรงเรียน วิธีการสอน วิธีการที่โรงเรียนติดต่อกับผู้อื่น และแหล่งความรู้อื่นๆ รวมทั้งการอบรมและ พัฒนาครูและบุคคลอื่นๆ คำจำกัดความของ การสร้างสรรค์แสดงให้เห็นองค์ประกอบของ กระบวนการแห่งการสร้างสรรค์ที่เราต้องการ จะกระตุ้นให้เกิดเพื่อวัตถุประสงค์ทางการ ศึกษา จุดเริ่มต้นการรับรู้ถึงคุณลักษณะ 4 ประการของกระบวนการแห่งการสร้างสรรค์ ประการแรก มักจะเกี่ยวข้องกับการคิดหรือ การปฏิบัติตนอย่างมีจินตนาการเสมอ ประการ ที่ 2 กิจกรรมที่สร้างจินตนาการนี้จะต้องเต็มไปด้วยจุดมุ่งหมาย นั่นคือจะต้องมีการตั้งเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ประการที่ 3 กระบวนการนี้จะต้องก่อให้เกิดสิ่งที่มีลักษณะ ริเริ่มไม่เหมือนใคร ประการที่ 4 ผลที่ได้จะต้องมีคุณค่าเกี่ยวเนื่องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จึงกำหนดนิยามการสร้างสรรค์ว่า “กิจกรรม แห่งจินตนาการที่ก่อให้เกิดผลที่เป็นทั้งการ ริเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกและมีคุณค่า” สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธ ศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 ที่กล่าวถึงการพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนั้น

ควรมีการสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์ จรรโลง รวมทั้งส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมของ ชาติ ฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้ เรียนสำคัญที่สุด และควรจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ของผู้เรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น ควร จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม ให้มากที่สุด

4. ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน พบว่า ด้านผลการเรียนรู้ นักเรียนมี ผลการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่ากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เป็นกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นจาก ความต้องการของนักเรียนเนื้อหาในกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเป็นเรื่องแปลกใหม่และทันสมัย มีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของการจัด กิจกรรมแบบประสบการณ์และเน้นที่การ ปฏิบัติ ซึ่งเหมาะกับการจัดการเรียนการสอน ในวิชานาฏศิลป์ที่เน้นทักษะการปฏิบัติ ครูมี บทบาทสำคัญในการเป็นผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ และคอยช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรม ผู้รู้ ในท้องถิ่นถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

พม่า มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การเรียนรู้จากการดูชมวิถีทัศน์ การระดมสมอง การลงมือปฏิบัติจริง การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเชื่อมความสัมพันธ์อันดีต่อประเทศเพื่อนบ้านในรูปแบบของนาฏศิลป์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 1-8) มีจุดมุ่งหมายในการสร้างเด็กไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) และด้านคุณธรรม จริยธรรม (Moral Quotient: MQ) เพื่อให้เด็กไทยอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างมีคุณภาพและรู้เท่าทัน อีกทั้งประเทศไทยต้องพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศและประเทศสมาชิกอาเซียน เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทยบนเวทีเศรษฐกิจโลกได้ ดังนั้น การศึกษาเรื่องราวของศิลปวัฒนธรรม ภาษา และภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ของประเทศสมาชิกในอาเซียน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 16-21) ได้ประกาศให้จัดการเรียนการ

สอนหลักสูตรอาเซียนศึกษาไว้รองรับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของไทยอย่างเต็มตัว ในปี 2558 ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและเข้าใจความเป็น “อาเซียน” เพื่อสร้างและพัฒนาอาเซียนให้มีศักยภาพและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกดังนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลายๆ ด้าน เพื่อให้สามารถรองรับการแข่งขันในด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 93) ในมาตรา 4 ซึ่งได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้ตลอดชีวิต และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้ อย่างเท่าทันให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าว

ทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน สุภัตรา จำปาเงิน (2548: บทคัดย่อ) อันธิกา วงษ์จำปา (2549: บทคัดย่อ) และสาธิตา สำเภาทอง (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการเกี่ยวกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังการใช้กิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมฮาร์เจอร์ตี้ (Hargerty, 1970: 2401A, อ้างถึงในสาธิตา สำเภาทอง, 2553: 99) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น รัฐมิชิแกน เพื่อศึกษาระเบียบวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียนและองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอน

ต้น รัฐมิชิแกน ได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมโรงเรียน และถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการศึกษาแต่ลักษณะการดำเนินงานยังมีข้อบกพร่องอยู่ เช่น ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ และวางนโยบายควบคุมในการบริหารด้านกิจกรรมนักเรียน แต่แนวโน้มในการจัดกิจกรรมนักเรียนจะประสบความสำเร็จถึงขั้นรวมวิชาการจัดกิจกรรมนักเรียนเข้าไว้ในหลักสูตรและเปิดชั้นเรียนพิเศษ ชาร์ล (Charles, 1978: 3499A-3450A, อ้างถึงในสาธิตา สำเภาทอง, 2553: 99) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายรัฐโอคลาโฮมา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 478 คน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์เกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียนผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโปรแกรมกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม นักเรียนจำนวนมากได้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทกีฬา การร่วมอภิปราย โต้วาทีและเป็นสมาชิกชุมนุมวิชาการต่างๆ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีนักเรียนจำนวนหนึ่งไม่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กิจกรรมส่วนใหญ่ขาดงบประมาณ เวลา และการวัดผลประเมินผล รวมทั้งผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ และวางนโยบายฝ่ายเดียว

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ผลการประเมินความสามารถด้านการปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทยของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ทั้งจากตนเองและครู การฝึกฝนซ้ำๆ จนเกิดเป็นความชำนาญ ได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ได้แสดงออกในการสร้างสรรค์ท่ารำรูปแบบแถว และการแต่งกาย ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนักเรียนได้ใช้ศักยภาพทางความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์ในด้านต่างๆ ที่นักเรียนมีอยู่ให้ได้มากที่สุด ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาขีดความสามารถให้สูงขึ้น สอดคล้องกับซิมป์สัน (Simpson, 1972) ที่อธิบายว่าทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ สอดคล้องกับแฮร์โรว์ (Harrow, 1972: 96-99) จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้นโดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ดังนั้นการกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ไป

ถึงการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อย่อย ลำดับขั้นดังกล่าวได้แก่การเลียนแบบการลงมือกระทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเดวิส (Davies, 1971: 0-56) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่ประกอบด้วยทักษะย่อยๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยๆ เหล่านั้นได้แล้วเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น เมื่อพิจารณาความสามารถในการสร้างสรรค์เป็นรายด้านพบว่า การสร้างสรรค์ท่ารำอยู่ในระดับสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนสามารถใช้ความคิดของตนเองได้อย่างอิสระ มีการระดมสมองสมาชิกในกลุ่ม โดยมีความรู้พื้นฐานจากการเรียนนาฏศิลป์ไทย มีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับจอยส์ และวิล (Joyce and weil, 1966: 239-253) และทอร์เรนซ์ (Torrance, 1962) ซึ่งได้นำองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบคือ คิดคล่องแคล่ว (fluency) คืดยืดหยุ่น (flexibility) คืดริเริ่ม (originality) มาใช้ประกอบกับกระบวนการคิดแก้ปัญหา และการใช้ประโยชน์จากกลุ่มซึ่งมีความหลากหลาย โดยเน้นการใช้เทคนิคระดมสมองเกือบทุกขั้นตอน นอกจากนี้สอดคล้องกับพรพรรณ อนุษะมาน

(2553) สุมนรตี นิมเนตพันธ์ (2553) และ วิวัฒน์ เพชรศรี (2551) ได้กล่าวในทำนองเดียวกันคือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมดังกล่าว อยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนี้ฝึกให้มีทักษะในการสร้างสรรค์มีสื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย สื่อการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในโอกาสอื่นได้ ทำให้มีความมั่นใจ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเวลา ฝึกให้มีการร่วมมือกันทำงานสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานในการเรียน รวมทั้งเกิดทักษะในการคิด ซึ่งสอดคล้องกับ สาลิกา สำเนาทอง (2553: 173) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยการปฏิบัติจริง ได้รับความรู้และความเข้าใจในการทำของเล่นพื้นบ้าน นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน ให้ความ

ร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน และอันธิกา วงษ์จำปา (2549: 151) พบว่า นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพราะนักเรียนชอบรูปแบบของกิจกรรม มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน และกระตือรือร้นที่ได้เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรม ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกิจกรรมนั้นได้ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงและปฏิบัติด้วยตนเอง ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ตลอดจนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน นักเรียนทุกคนรู้สึกว่ นาฏศิลป์ไทยมีความหลากหลายทางด้านการแสดง มีทั้งระบำ รำ ฟ้อน มีทั้งอ่อนช้อยสวยงาม และสนุกสนาน มีการแสดงที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตของคนในแต่ละภาคนักเรียนทุกคนรู้สึกตื่นเต้นที่ได้ออกแบบเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดง เพราะไม่เคยได้ออกแบบด้วยตัวเองมาก่อน นาฏศิลป์ไทยเป็นชุดการแสดงที่เห็นได้บ่อย แต่ก็ยังรู้สึกดีที่ได้ออกแบบ คิดว่าต้องออกแบบมาสวยแน่นอน นักเรียนทุกคนรู้สึกดีใจที่ได้เรียน เพราะเป็นการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว รู้สึกว่าได้ฝึกสมาธิ และความอดทนอีกด้วย นักเรียนทุกคนรู้สึกตื่นเต้นที่ได้มีโอกาสคิดประดิษฐ์ทำรำด้วยตนเอง โดยเฉพาะนาฏศิลป์ไทยที่ต้องมีความอ่อนช้อยสวยงาม แต่ก็พยายามอย่างสุดความสามารถได้ความรู้เพิ่มเติมจากการแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนๆ ในกลุ่ม ได้ฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปใช้ เพื่อให้สามารถนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปใช้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยด้านความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย พบว่านักเรียนสามารถปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดีหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้น เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ เนื่องจากเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการเรียนปฏิบัติมากที่สุด และเกิดผลกับนักเรียนมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยด้านความสามารถในการสร้างสรรค์การแต่งกาย พบว่านักเรียนบางคนขาดทักษะด้านการวาดรูปตามความคิดของตนเอง ดังนั้นครูอาจให้นักเรียนนำอุปกรณ์ เช่น ผ้ากระดาษสี มาตัดหรือสร้างเป็นแบบจำลองตามความคิดของตนแทน

3. จากผลการวิจัยด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน และกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม โดยเฉพาะการเรียนรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่น ดังนั้นโรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม โดยอาศัยผู้รู้ในท้องถิ่นเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้อีกขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจในการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” โดยขยายกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย โดยจัดในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อเป็นการปลูกฝังนาฏศิลป์และการคิดสร้างสรรค์ ให้กับนักเรียนทุกชั้น

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เกี่ยวกับนาฏศิลป์สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยนำนาฏศิลป์ประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียน โดยขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาที่มีนักเรียนเชื้อชาติอื่น ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น นาฏศิลป์กัมพูชา นาฏศิลป์ลาว นาฏศิลป์เวียดนาม เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ปกครอง บั้ววิรัตน์เลิศ พชรวิวรรณ กิจมี. (2559). ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา. (งานวิจัยหลักสูตรมหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- ชัยภัทร วทัญญู. (2558). ผลการพัฒนาทักษะของชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบ้านหมอ (พัฒนราษฎร์) โดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เรื่องทำกินได้ ทำขายดี. สระบุรี: โรงเรียนอนุบาลบ้านหมอ.
- จุฑามาศ สุธาพจน์ อีระดา ภิญโญ. (2559). แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (งานวิจัยหลักสูตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุกัญญา งามบรรจง. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศลิษา ชุ่มวาริ. (2557). การพัฒนาความรู้ความเข้าใจอย่างถาวรด้านนาฏศิลป์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการใช้ชุดการสอนเรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. โรงเรียนปริญสร้อยแยลส์วิทยาลัย.
- พชนีพงศ์ คล่องนาวา. (2553). การพัฒนาความสามารถในการร่วางมาตรฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Fosnot Ganesh. (1996). **Competency Based HRM**. Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited: New Delhi.
- Papert, Lyle M.; & Spencer, M. Signe. (1991). **Competency at work**. New York: Willey.
- Vygotsky. (1962). “Emotional Intelligence and Core Competencies” **Journal of Extension**. December 1999, 37(6): 20-29.
- Stufflebeam, D., Shinkfield, A., (2007). **Evaluation theory, model, & application**. San Francisco: Jossey – Bass.
- Oliva, P.F. (1992). **Developing the Curriculum**. (3 rd ed). New York: Harper Collins.